

Ob simpoziju Dnevi Maksa Pleteršnika: Od Megiserja do elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja (11.–12. 9. 2007) – Pripomba k referatu Nanike Holz in Simona Kreka *Je v slovenščini kaj novega?*

K referatu Nanike Holz in Simona Kreka *Je v slovenščini kaj novega?* bi na tem mestu želeli podati le izhodiščno temeljno pripombo. Nanaša se na zapis v njunem povzetku referata, objavljenem v simpozijskem Zborniku povzetkov¹, ki smo ga v elektronski obliki lahko prebrali že v začetku septembra 2007, torej že pred simpozijem, in sicer na naslednje mesto: »Na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša nastaja *Slovar novejšega besedja slovenskega knjižnega jezika* (SNB), ki pa temelji [pa]² predvsem na listkovnem gradivu iz obdobja po letu 1991 ter drugih zlasti slovanskih in nekorpusnih slovarjih in leksikonih.« V citiranem zapisu gre v formulaciji »temelji predvsem na listkovnem gradivu iz obdobja po letu 1991« za strokovno zavajanje, soavtorja povzetka svojega referata s tem utrjujeta potvarjanje določenega jezikoslovnega segmenta, zato podpisani podajava pripombo in dodatno pojasnilo k njej.

V reviji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU Jezikoslovni zapiski³ je bil decembra 2006 objavljen prispevek⁴ o relevantnem geslovniškem rezultatu pri inštitutskem projektu Slovar novejšega besedja slovenskega knjižnega jezika (SNB) z naslovom *Novejše besedje slovenskega knjižnega jezika – seznam (A–O)*, ki sta ga N. Holz in S. Krek zdaj v simpozijskem prispevku *Je v slovenščini kaj novega?* vzela v analitični pretres, kot je razvidno tudi iz njunega povzetka referata: »V prispevku bomo ob pomoči nekaterih omenjenih⁵ sodobnih leksikografskih orodij predstavili analizo zasnove in geslovnika *Slovarja novejšega besedja slovenskega knjižnega jezika*«. (Zbornik povzetkov, zadnje tri vrstice povzetka)

Poudarek najjine pripombe glede strokovnega zavajanja v povzetku simpozijskega referata Nanike Holz in Simona Kreka je v tem, da je v najini objavi v Jezikoslovnih zapiskih, in sicer v Uvodnih pojasnilih pred seznamom novejšega besedja,

¹ Dnevi Maksa Pleteršnika: Od Megiserja do elektronske izdaje Pleteršnikovega slovarja – Zbornik povzetkov (2007), ur. Marko Jesenšek, Strokovni odbor Maksa Pleteršnika in Filozofska fakulteta Univerze v Mariboru.

² Oglati oklepaj je dodan ob zdajšnji pripombi, ker gre verjetno za zatiplano ponovitev.

³ Jezikoslovni zapiski (2006), 12/2, 89–159.

⁴ Prispevek sva pripravili sodelavki pri projektu SNB Alenka Gložančev in Polona Kostanjevec.

⁵ Kot sta v predhodnih vrsticah povzetka referata zapisala soavtorja, gre za referenčni korpus FidaPLUS, nadalje za statistične metode za analizo jezikovnih podatkov, npr. logaritem verjetnosti za ugotavljanje kolokacij, za računalniška orodja, npr. konkordančniki, itd.

na str. 94, kot eden od dveh temeljnih virov za geslovník SNB nedvoumno naveden korpusni vir, in sicer besedilni korpus Nova beseda, ki nastaja v Laboratoriju za korpus slovenskega jezika na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU: »Pri pripravi geslovníka za SNB so bili uporabljeni gradivni viri v klasični in elektronski obliki.²⁰ Pri tem je bilo upoštevano načelo o kombiniranju dveh primarnih, temeljnih gradivnih virov¹⁶¹, nastajajočih v okviru Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, ter načelo o uporabi nekaj drugih dosegljivih virov. Temeljni izhodiščni vir za pripravo geslovníka tako predstavlja klasična *Listkovna kartoteka (po letu 1991 v Leksikološki sekciji zbranega besedja)*²¹, temeljni referenčni vir pa elektronski *besedilni korpus Nova beseda*.²² /.../ ²²*Besedilni korpus Nova beseda*, Primož Jakopin, vodja Laboratorija za korpus slovenskega jezika – Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.« (Jezikoslovni zapiski (2006), 12/2, 94–95)

Primerjava obeh citiranih mest (gl. tu 1. in 4. odst.) kaže, da gre v zapisu v povzetku referata *Je v slovenščini kaj novega?* z ignoriranjem, opustitvijo navedbe korpusnega vira Nova beseda kot enega od dveh temeljnih gradivnih virov za geslovník SNB, kontekstno formulirano celo z zanikanjem le-tega, za nekorektnost avtorjev tega simpozijskega referata do svojega raziskovalnega izhodišča oz. za neupoštevanje relevantnih navedb v izhodiščnem objavljenem viru in s tem posledično za dezinformacijo.

Kakšni so razlogi za dezinformacijo, kot sta jo (že) v povzetku svojega simpozijskega referata zapisala Nanika Holz in Simon Krek in skozi katero ob besedilnem korpusu FidaPLUS fokusirata svojo analitično orientacijo, ne veva, je pa na takšno strokovno napako potrebno opozoriti tako avtorja pa tudi simpozijske udeležence ter potencialne bralce Zbornika povzetkov in pričakovanega simpozijskega zbornika referatov. – Da bi šlo zgolj za spregled obeh avtorjev pri morebitnem hitrem branju v najini sedanji pripombi citiranega mesta iz Uvodnih pojasnil (v članku v Jezikoslovnih zapiskih 12/2), kjer je naveden besedilni korpus Nova beseda kot eden od dveh temeljnih gradivnih virov za geslovník SNB, in s tem za nenamerno ignoriranje določenega jezikoslovnega segmenta pri pripravi geslovníka za SNB, žal skoraj ni mogoče, na kar kažeta tudi dve predhodni okoliščini: Prva, povsem neposredna se nanaša na 43. seminar slovenskega jezika, literature in kulture (julija 2007) oz., določneje, na seminarsko predavanje Nanike Holz in Tadeje Rozman (6. julija) z naslovom *Slovar – jezika vladar?*, ko sem (Alenka Gložančev) – ker sva bili s sodelavko Polono Kostanjevec kot poslušalki na seminarskem predavanju v diskusiji neposredno izzvani – v sklopu informacije o prispevku o novjšem besedju slovenskega jezika, objavljenem decembra 2006 v Jezikoslovnih zapiskih 12/2, navedla in poudarila tudi relevanten podatek o besedilnem korpusu Nova beseda kot enem od dveh temeljnih gradivnih virov za pripravo fonda novjšega besedja v okviru inštitutskega projekta SNB. – Druga okoliščina pa je v tem, da Nanika Holz povezavo besedilnega korpusa Nova beseda s pripravo geslovníka SNB pozna že od prej, saj je že leta 2003 pripravila članek z naslovom *Besedilni korpus Nova beseda in geslovník za Slovar novjšega besedja slovenskega knjižnega jezika* in

⁶ Podčrtano v tej pripombi.

ga objavila v (tudi njej tedaj povsem domači) reviji Jezikoslovni zapiski⁷. Vse to namreč implicira verjetnost njene sorazmerno večje pozornosti za relevanten podatek o stopnji dejanske upoštevanosti besedilnega korpusa Nova beseda pri izdelanem geslovniškem elaboratu, objavljenem v članku *Novejše besedje slovenskega knjižnega jezika – seznam (A–O)*, torej v tem, ki sta ga skupaj s Simonom Krekom vzela kot analitično izhodišče za svoj sedanji simpozijski referat. Povedano žal še dodatno zmanjšuje verjetnost njenega/njunega spregleda navedbe o besedilnem korpusu Nova beseda v članku v Jezikoslovnih zapiskih 12/2, pri čemer pa je seveda – kljub vsemu – vendarle treba dopustiti, da ta možnost – saj nihče ni nezmotljiv – vsaj v določeni meri iz kateregakoli razloga še vedno obstaja in da bosta soavtorja v pripravi svojega referata *Je v slovenščini kaj novega?* za objavo v pričakovanem simpozijskem zborniku referatov to napako oz. pomoto odpravila, kar bi bilo seveda dobro in prav.

Naj skleneva:

Pričujoča pripomba in dodatna pojasnila k njej res niso – ne za branje in tudi za pisanje nikakor ne – prijetna, so pa za razjasnitev žal nujna in neizogibna.

Kot sodelavki skupine pri projektu SNB in pri tem soavtorici v Jezikoslovnih zapiskih 12/2 objavljenega prispevka *Novejše besedje slovenskega knjižnega jezika – seznam (A–O)*, ki je lahko nastal le s soupoštevanjem besedilnega korpusa Nova beseda, čutiva strokovno dolžnost, da podava to pripombo in k njej dodatno osvetljuječe pojasnilo.

Ljubljana, 10. september 2007

Alenka Gložančev in Polona Kostanjevec

Alenka Gložančev
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 Ljubljana
AlenkaGL@zrc-sazu.si

Polona Kostanjevec
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
Novi trg 2, 1000 Ljubljana
KPolona@zrc-sazu.si

⁷ Jezikoslovni zapiski (2003), 9/1, 89–94.